

På vej mod en Helhedsplan for Utterslev Mose

Lokaludvalgene i Bispebjerg og Brønshøj-Husum ser, at der er brug for en *helhedsplan for Utterslev Mose*, der med afsæt i en samlet vision for området kan sikre en god synergi mellem de mange kommunale planer og det store engagementet hos de lokale aktører, der brænder for at forbedre forholdene i Utterslev Mose.

I relation til Utterslev Mose findes allerede en række planer, bl.a. en skybrudskonkretiseringsplan, en vandhandleplan, en spildevandsplan, en pleje- og udviklingsplan, en biodiversitetsplan, samt en *frivillighed i det fri* - strategi for hvordan borgernes engagement kan fremmes på det grønne område. Med en helhedsplan formuleres en vision for Utterslev Mose, der forholder sig nytænkende, ambitiøst og ikke mindst konkret til naturgenopretning, naturpleje og udvikling af rekreative faciliteter.

Lokaludvalgene vil gerne indgå i et samarbejde med politikere, forvaltning og andre offentlige og private aktører om en helhedsplan. Nedenfor er de temaer, som de to lokaludvalg forestiller sig skal i spil i en helhedsplan.

Utterslev Mose Naturpark

Ikke mange er klar over det, men Utterslev Mose er oprindeligt etableret og officielt betegnet som en *naturpark*, altså et grønt område, der både er *natur* og *park*. Lokaludvalgenes idé er at udvide naturparken til også at omfatte de boligområder og grønne områder, som grænser ned til Utterslev Mose. At tænke Utterslev Mose som et større sammenhængende biologisk system giver rigtig god mening på flere måder, ikke mindst i forhold til at skabe betingelser for et rigt og varieret dyreliv. De mange tusinde borgere, hvis boliger vil være beliggende i en naturpark vil, udover den positive signalværdi knyttet til at bo i en naturpark midt i landets hovedstad, få mulighed for at bidrage til naturparkens biologiske mangfoldighed. Dette engagement kan ske gennem en indsats på egen matrikel i form af eksempelvis giftfri havedrift, opsætning af redekasser, etablering af havedamme og lokale faunapassager. På havelågen/hoveddøren får alle der bidrager muligheden for at opsætte et mærke der viser at man er aktivt engageret i Utterslev Mose Naturpark.

Regnvand som ressource

Kommunerne er i gang med at ruste sig til en fremtid med kraftige skybrud. Københavns Kommune har i en skybrudskonkretiseringsplan foreslået en række tiltag, der kan lede regnvandet mod Utterslev Mose og dermed mindske presset på kloaknettet. I dag medfører de større regnhændelser, at der årligt ledes i omegnen af 56 mio. liter spildevand til Utterslev Mose fra oplandet i de tre kommuner. For Utterslev Moses vandkvalitet og biologiske mangfoldighed er det afgørende, at kommunernes skybrudsinitiativer resulterer i, at tilførslen af spildevand via overløbsbygværkerne ophører. Herudover er det af stor vigtighed, at de skybrudssystemer, der skal lede regnvandet mod Utterslev Mose, udformes som grønne vejbede, der både evner at forsinke og rense vejvandet og fungere som faunapassager.

Forbedring af vandkvaliteten

Københavns Kommune er forpligtiget på at opfylde målsætningerne fra EU's vandrammedirektiv om, at Utterslev Mose skal have en god vandkvalitet senest i 2027. I dag er vandkvaliteten officielt betegnet som 'dårlig'. Forbedringen af vandkvaliteten kræver som det første at spildevandstilførslen stoppes. I Københavns Kommunes vandhandleplan foreslås en række yderligere tiltag til forbedring af vandkvaliteten, herunder punktvis fjernelse af det tykke lag af fosformættet bundslam og opfiskning af skidtfisk m.v. Disse tiltag er dog ikke tilstrækkelige for at skabe en god vandkvalitet. En helhedsplan for Utterslev Mose skal med afsæt i en målsætning om 'en god vandkvalitet' i 2027 dels kunne igangsætte de nødvendige analyser af, hvordan en sørestaurering skal gribes an. Og dels anviser en strategi, der sikrer at oprensningen sker så skånsomt som muligt, og at den efterfølgende pleje af vandområdet bliver sat i system. Oprensning er meget dyrt og derfor anbefales det, at processen rummer et innovationsforløb, der inddrager et tværfagligt team af forskere og eksperter i at få løst opgaven på en bæredygtig og omkostningseffektiv måde, og med rum til at afprøve nye metoder.

Biologisk mangfoldighed

Mere biologisk mangfoldighed behøver ikke være bekosteligt, men det koster tid! Der skal løbende foretages diverse registreringer af floraen og ud fra dette sættes mål og tages initiativ til konkrete indsatser i samarbejde med forskellige organisationer og foreninger. Frivillige aktører og skoleklasser vil kunne indgå i samarbejdet om naturgenopretning. En større biologisk mangfoldighed stiller også krav til en anden form for drift og pleje af mosens arealer og kræver et tæt samarbejde mellem kommunens driftsfolk og de frivillige. Et kommende bynaturcenter vil kunne spille en igangsættende og koordinerende rolle i dette arbejde.

Rekreative oplevelser og Naturplejeteams

Der er mange måder at bruge parker og natur på. Traditionelt set, har parker og natur været steder til gåture, afslapning eller få motion. Men tiderne ændrer sig også, så flere former for oplevelser kommer til. Naturen er også et læringsrum, hvor skoleklasser går på opdagelse, ornitologer ser på fugle, folk samler spiselige vilde urter, eller folk vil passe får, slå med le og spille rollespil. Erfaringerne fra såvel Utterslev Mose som andre steder i landet viser at der er stor interesse blandt borgerne i forhold til at engagere sig i naturplejeaktiviteter og tage ansvar for at pleje særligt afgrænsede naturområder. Naturplejen kan ske i form af høslæt, fåregræsserlaug, grødeskæring, opsætning og vedligeholdelse af redekasser.

Pleje og drift

Pleje- og udviklingsplanen for Utterslev Mose er udgangspunkt for den daglige drift af mosen, herunder hvor mange gange græsset skal slåes, hvordan krat- og sivområder plejes mm. Der er et stort pres på at nå opgaverne ift de afsatte driftsmidler. Der kan være potentialer i at gentænke driftsmodellen, dvs. tænke i mere ekstensiv pleje af nogle områder, og dermed skabe rum til mere biodiversitet. Andre områder kan opgraderes, og der gives plads til mere samarbejde med frivillige aktører omkring høslæt, naturplejelaug, græsningslaug mm. Der lægges ikke op til besparelser på driften ved at lade et område blive plejet af et naturplejelaug, og i budgetterne bør også indtænkes undervisning af frivillige, redskaber og rammer.

Brønshøj-Husum lokaludvalg, vedtaget XXX dato.